

Observatoriul este de două ori în săptămână, miercuri și sâmbătă.

#### Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dăru la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu poșta în lăuntrul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. sau 22 franci, pe 6 luni 5 fl. sau 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

# OBSERVATORIUL

Diariu politic, national-economic și literar.

Ori-ce inserate, se plătesc pe serie sau linia, cu litere merute garmondu, la primă publicare câte 7 cr., la adouă și a trei câte 6 cr. v. a. și peste aceea 30 cr. de timbru la tesaurul public. Prenumeratiunile se pot face în modulu celui mai usioru prin assemnatiunile poștei statului, adresate de a dreptu la Redactiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 88.

Sibiu, 1/13 Novembre 1878.

Anul I.

## Cestiunea macedo-romana și memorialulu la congresulu europénu.

„Pentru noi a făcutu în anii 1856—58 mai alesu Franci'a totu ce a potutu, éra noi se nu miscamu nici degetulu celu micu în favórea suteloru de mii de macedo-romani, dati astadi în prad'a bulgariloru și mai alesu a greciloru? Frumosu ne mai stă acésta indolentia și acestu egoismu.“

Acésta éra muștrarea coprinșă în una scrisóre venita dela Parisu din 24 Augustu a. c. la București.

Totu din Parisu ne veni noue de a dreptulu, de dato 19 Septembrie alta epistola plina de dorere și compatimire pentru poporulu macedo-romanescu. În acésta ni se spune curatu, că dacă romanii dela Carpati și Dunare nu pot sau nu voru se întinda romaniloru din Macedoni'a, Epiru, Tesali'a nici-unu ajutorulu intelectualu și morale, ei în pericolele în care se afla, nu mai pot astépta, isi voru întórce ochii spre Rom'a și voru cere ajutorulu de acolo, fia acela sub ori-ce forma. „Póte chiaru din romanii Transilvaniei se accepte unii se mérga în Epiru și Macedoni'a că invetiatori. Dacă nu facemu nimic, panslavismulu și pangrecismulu ne inghitu populiunea romana căta ne a mai remasu în acelea provincii colonisate cu multu înainte de Daci'a.“ Asia se termina acea scrisóre dictata în péna nobilelu nostru colegu și amicu, de spiritulu sacru datatoriu de viatia nationale.

Dupace amicu nostru trecu dela Parisu cu locuinti'a la Rom'a în epistol'a sa din 2 Novembre a. c. isi desvóltă ideile sale, dupa care crede că se póte salva nationalitatea macedo-romana, într'unu proiectu claru și precisu, pe vreo noue pagini mari. Caus'a în sine este legitima și santa, dara nefindu noi auctorisati întru nimic a face usu pe calea publicitatii de acelu modu alu apararei sale, ne supunemu la legile discretiei cu atátu mai virtosu, că totu noi ne aflamu în placut'a positiune de a da lectoriloru noștri alte informatiuni, care credemu că deocamdata ii voru interesá si satisface de ajunsu.

Si cum se nu'i interesedie? Astadi că nicio data principiulu nationalitatii este la ordinea dilei. Chiaru si marii diplomati cautara se'lu adópte în tractatu. Popórale cele mai renumite și mai vigoróse ne dau exemplele cele mai stralucite de apararea și sustinerea în putere și respectu a principiulu nationale, éra cele mici le imitédia cu tóta vigórea și energi'a de care potu dispune. Ori încatru ne întórce ochii, luptá pentru esistenti'a și inflorirea nationale este generale. Cestiunea orientala nu se mai identifica cu confessiunile religióse că mai înainte, ci numai cu limb'a, cu viati'a nationale. În acea lupta confessiunea religiósa nu mai e scopu, ci simplu midiolocu, în casu de necesitate.

Dacă inse anim'a rusiloru dela Moscva și dela Volga bate pentru bulgarii dela Dunare și Balcanu; dacă pe germanii ii dóre pentru cea mai mica colonia germana instrainata în țeri departate; dacă refrenulu magiariloru este „a face și din petrii magiari, a pardona și pe paricidu candu acela s'ar întempla se fia magiaru.“ apoi ni se pare că si poporulu romanescu nu numai simte pentru cei de origine homogena, ci s'a si interesatu de sórtea loru chiaru si pe distantiá căta este dela marea négra până la cea adriatica. Dara pe cătu tempu insasi esistenti'a natiunei daco-romane luptá cu greutatile cele mai cumplite; pe cătu tempu una parte considerabile din trena stă și astadi că pe gratariu infocatu; în fine pe cătu tempu se cerea unu curagiu desperatu a caletori ómeni straini și anume literati prin țerile turcesci, din partea acésta în favórea daco-romaniloru abia se potea face mai multu? Dela inceputulu acestui secolu literatii noștri se ocupa de dialectulu macedo-romanu. Într'ani 1854—58 au caletoritu cătiva daco-romani p'într' macedo-romani. Sub domni'a lu Alesandru Ioanu I s'a deschis în București anume unu internatu pentru tineri macedo-romani adusi din țerile transdanubiane cu scopu de a se prepara pentru sac'r'a loru misiune. Multime de macedo-romani veniti

în țerile romanesce successive, mai multu cu titlu de greci, aici ne mai ducendu fric'a clerulu grecescu, s'au datu de aceia ce éra, de romani curati, au fostu primiti fórté bine, éra că ómeni diligenti și seriosi prosperandu în nou'a loru patria, simtindu-se cu totulu siguri în persóna, onóre și avere, s'au asimilatu perfectu, si fia disu spre onórea celoru mai multi macedo-romani, că ceea ce a perdutu romanismulu prin ei în vechia loru patria, a castigatu aici cu prisosu. De dialectulu și de istori'a macedo-romana se ocupa mai multi ómeni invetiati, că de unulu destinat a da unu bunu contingentu de materialu la înăvutirea și inflorirea dialectulu nostru. Anume în dictionariulu academicu publicatu că proiectu, vei afla urme abundante din acelu dialectu.

În epoc'a presenta, precum credemu noi, decisiva pentru sórtea mai multoru popóra subjugate până acuma, s'a făcutu și mai multu pentru poporulu macedo-romanescu. Memorialulu politicu pe care'lu avem sub ochii noștri tiparitu în traductiune romanésca facuta de pre originalulu francescu, confirma de ajunsu asertiunea nóstra. S'au aflatu și în dilele aceste barbatu de ánima, petrunsi de suprem'a necesitate a conservarei elementulu nostru nationale ori-unde s'ar afla elu. Aceia coprindeudu dorintiele și legitimele aspiratiuni ale macedo-romaniloru în acelu memorialu, le-au și știutu aduce la cunoscinti'a membriloru congresulu europénu. De aici se potu esplica unele clausule trecute în tractatulu dela Berlinu, în care Europ'a decide, că la organizarea staturiloru formate de nou din vechiulu corpu alu Turciei, se fia considerate și alte elemente nationale, nu numai alu slaviloru, turciloru și greciloru. Macedo-romanii și Arnautii (Albanesii) prin urmare n'au fostu trecuti de totu cu vederea; s'a datu și acestoru doua popóra ocașiune de a si manifestá esistenti'a și vitalitatea loru. Pe arnautii ii vede lumea chiaru acum afirmandu'si esistenti'a loru în modu teribile, cu armele în pumnate asia, încátu sultanulu nici-de cum nu'i dá man'a că se'i mai faca de vendiare. După informatiunile căte avem noi din acelea țeri, anume din Epiru, pe langa ce romanii locuescu amestecati tare cu arnautii, apoi mai multe mii din trena se afla în castre comune cu arnautii, decisi a'si apara patri'a de invasiuni straine de ori-ce natura. Macedo-romani veniti în Romani'a propria ne asigură, că pre cătu au ei se sufere dela greci, tocna pe atátu de bine se au cu arnautii. Calugarii greci le rapescu limb'a și se uita prea afundu în pung'a loru; arnautii cu limb'a loru înca necultivata nici că visédia la cuceriri spirituale; apoi belicosi cum sunt, se bucura că au pe romani alaturea cu ei că cultivatori de pamentu, că economi de vite, industriari și comercianti de frunte (Sin'a, Mocioni, Gosdu, Duca, Doda, Pescariu, Grabovski, Siaguna, Dumba, Germani, Docu, Papa, Goga și alti nenumarati în piatile principale austriace, ungurene, apoi cu atátu mai multi în Romani'a și în Turci'a).

Ceea ce'i strica multu pe macedo-romani este, că până acum au fórté pucina literatura în dialectulu loru. Temendu-se că dominati prin limb'a grecesca au prea întârziatu cu desvóltarea dialectulu propriu, multi din ei se arata fórté aplecati se adópte si se cultive în patri'a loru dialectulu nostru daco-romanescu, pe care'lu invétiá mai usioru decâtu spre exemplu locuitorii Franciei meridionale limb'a propriu francesca, limb'a din carti și dialectulu din Parisu, ori sasi din Transilvani'a și germanii dela Hamburg și Schleswig-Holstein limb'a germana scrisa. Acésta înpregiurare de importantia suprema nu ar trebui se o pérda din vedere nici chiaru literatii noștri moderni reactionari, carii s'au apucatu se ne încarce limb'a din nou cu vechituri slavóne, pentru-că se placa muscaliloru și bulgariloru, precum au făcutu de 1 anu încóce mai multi comercianti din capitala și din alte piatie, că pe langa inscriptiunile romanesce au alaturatu pe la bolte, magazine și galantarie (Auslagen) mai multe russesce elegante, în grati'a oficiariloru russesce.

Spre a da probe și mai evidente despre deșteptarea macedo-romaniloru, în Nrii viitori vomu reproduce, mai multe parti din susu atinsulu memorialu.

## Transilvani'a.

(Banca rurala), adeca banca, din care se se dea economiloru mici, locuitori țerani înprumuturi, nu de bani, ci numai de obligatiuni hypothecaria, pe care apoi se le vendia ei, ca se le póta preface în bani.

Lectorii noștri isi voru aduse aminte, ca noi am desvóltatu pe largu indata cu inceputulu acestui anu, partile bune și rele ale unei banci destinate a veni în ajutorulu nefericitei populatiuni agricole. Într'unu tempu documentaramu cu exemple scóse din diariile magiare, ca de bancile hypothecarie, fia rurale, fia comerciale, concentrate în B.-Pesta, se potu folosi numai locuitorii din regiunile învecinate cu capital'a, éra pentru districte mai departate în locu de ajutorulu, le póte fi mai virtosu de capu, ruina și apunere. Dilele aceste primiramu scirea din unele comitate transilvane, între care și nefericitulu comitatu alu Hunedórei, despre publicari facute la poporu, că cine are lipsa, se póte insinua (unde?) că se capete bani înprumutu dela B.-Pesta pe terminu de ani 30, firesce cu amortisare, înse conditionatu, că dacă nu va plati o singura rata la terminulu ficsu, mosiór'a hypothecata i se va scóte la toba.

Atata e tóta invetiatur'a ce se dá poporulu simplu țeranu despre natur'a banciloru rurale și de speculele dela bursa? Este cunoscuta din betrani marea naivitate, uneori chiaru copilarésca a secuului și a romanului, că se mérga pedestru până la Vien'a se céra audientia la Imperalu — a Csázárnál —, spre a castiga câte unu procesu micioru de trei, multu treidiece de fiorini. Așteptati óre, ca se'i vedeti caletorindu la B.-Pesta, fia chiaru si pe clasa IV langa vite, pentru ca se'i ia în gütu cate-una obligatiune hypothecaria în valóre nominalu de 100 fl.? Ba nu, ci éta că vinu pe la casele loru agenti caroru le crépa anima de mila mai alesu cătra țeranulu romanu; aceia le midiucescu înprumutulu, fora ca saténulu se se misce din locu. Si apoi căti bani ajungu pe acelea canale în man'a saténulu? Unu corespondente din susu numitulu comitatu ne dá unu exemplu de tóta frumseti'a. Badea Irimie, omu de altmentrea prea cum se cade, fiindu „prietinu“ cu jupanulu Itzig Rubinstein din Galageni, luase antierti 50 fl. dela acesta si ar vrea se scape de acea datorita, care 'lu si costa pana acum vre-o 24% alte spese, peste 30 fl. Agentulu Witzigstein ce dice că e trimisu tocma dela B.-Pesta (??) ii promite că'lu scapa elu de Itzigstein fórté usioru și înca asia, că i voru mai remanea si ceva bani de nunt'a ficei sale. Badea Irimie capeta în adeveru obligatiunea de 100 fl.; dara Itzigstein nu vrea se 'o ia decatu numai în 75 fl. si cu acea ocașiune 'i inpuie urechile cu multe verdi si uscate despre Bosni'a, de renta ungurésca de auru, care a scadiutu fórté tare, resboiu cu muscalii, cu romanii, cu anglia, în tóta lumea. Irimie se tiene, nu dá obligatiunea pe 75. Vine inse Witzigstein si'i face socotel'a:

Suplic'a scrisa de avocatulu 5 fl., interesele înainte, timbruri, provisionu pentru alergatur'a lui, în fine cursulu dela bursa, scadiementu în suma totale v. fl. 19, cr. 98. Asia Irimie din 100 fl. sum'a nominala ia la man'a sa 80 fl. 2 cr. Bravo Irimie, ii dice parintele Dionisie, pentru-ca badea Gologanu din satulu vecinu Gargauni a patit'o multu mai reu cu Winkelberg, prin a carui midiulocire totu „prietinésca“ din 100 fl. pentru care si-a legatu mosii'a, i s'au datu numai 68 fl. 13 1/2 cr. la mana.

Ajutóre escelente pentru „misera contribuens plebs.“

„Acésta“ este activitatea cea multu venturata a înaltei nóstre inteligentie.



## Kossuth despre Ocupatiune.

Ex-dictatorul Ungariei au transmis amicului sau si deputatului Ignatiu Helfy unu memorialu prea interesantu si lungu asupra cestiunei ocupatiunei Bosniei si Hertiegovinei. Spaciulu nu ne permite a-lu reproduce in intregulu sau; ne marginim deci a estrage partile sale esentiale:

„Cestiunea bosniaca si hertiegovinena s'au prezentatu, in form'a sa actuala, pentru prima ora in anulu 1851. Pe atuncea Schwarzenberg, care dupa evenimentele din 1848—49 considerá unitatea imperiului asediata pe o basa solida si credea ca in puterea pozitiei centrale a statului austriacu i va putea asigura hegemonia europeana, avea de cugetu a largi intinderea teritoriala a monarchiei in trei directiuni. Spre Germani'a prin aceea, ca dá statului austriacu o astfelu de preponderantia in confederatiunea germana, in contra careia celelalte state confederate se nu póta reziste si pentru realizarea acestui scopu elu facu primul pasu prin executiunea din Schleswig-Holstein, — in contra Italiei — si totuodata spre Orientu, pe care fara indoiala, ca elu nu punea pucinu pretiu.

Schwarzenberg indigeta prin unu memorialu forte voluminosu marimea chiemarei orientale a Austriei, densulu aratá inportantia ce o au tierile dela Dunarea de josu, cu privire la desvoltarea comericiului austro-germanu si alu industriei, éra cu deosebire inportantia si mai mare ce o avea castigarea portului dela Salonicu. Densulu considerá deci ca unu ce nedispensabilu ca Bosni'a, Hertiegovin'a si o parte a Macedoniei se fia anectate de catra Austri'a si asia Saloniculu se se prefaca intr'unu portu austriacu. In modulu acesta Dalmati'a ar fi ajunsu a fi o insemnata tíera posterióra.

Pe candu cestiunea Schleswig-Holsteinului se afla inca in cursulu sau, eclata revolutiunea polono din 1863. Napoleon, care in 1856 nu fusese in stare decatu numai se ofensea pe Russi'a — ca se o umileasca nu putea, pentru ca Austri'a prin ocuparea principatelor dunarene apará pe Russi'a — voia se faca acuma unu pasu mai departe si se micșoredie pe Russi'a prin eliberarea Poloniei. Prin unu agentu intimu alu sau, elu facu imperatului Austriei propunerea, ca pentru asigurarea imperiului sau si in interesulu pazei europene, se renuntie la Galiti'a in favorulu creandului regatu alu Poloniei. Ca recompensa pentru acésta Napoleon i promisea se esoperese pentru Austri'a cestiunea Moldovei si a Munteniei. — Imperatulu nu refuza acésta oferta, ceru inse ca recompensa Bosni'a si Hertiegovin'a pentru Lombardi'a pierduta. La acésta Napoleon, caruia nu i convenea punerea pe tapetu a cestiunei orientale si nici slabirea Turciei — nu potu consimti. Si asia miscarea polona fiindu parasita remase fara vre unu rezultat.

Dara asupra Austriei evenimentele si-au resbunatu in 1866. Pacea dela Praga o au scosu din Germani'a si emancipa Italia de domni'a streina. Din cele trei directiuni ale lui Schwarzenberg doua au fostu eschise, éra in a treia directiune spre ostu, in urm'a unoru constelatiuni particulare, nu putea inainta decatu numai cu consimtiementulu vecinului din nordu-vestu — alu Prussiei. Pentru realizarea acestei politice a fostu chiebatu Beust. Acesta credea, ca-si va putea ajunge scopulu pe deplinu fara ajutorulu Russiei, ba chiaru in contra ei, cu ajutorulu principatelor dunarene. A le castiga pe acestea, a le lega de Austri'a prin conventiuni militare si a realiza o parte a programei orientale la cea mai de aprópe ocaziune, in urm'a incurcaturilor inevitabile din caus'a situatiunei interne a Turciei — acésta a fostu ide'a lui Beust. In armonie cu acésta, elu constrense pe Turci se evacuea castelulu dela Belgradu crediendu, ca prin acésta va castiga simpatie Serbia. Dara principele Mihailu era de firma convingere, ca Serbi'a este chiebatu a juca in Orientu acelasiu rolu ca si dinasti'a de Savoya in Italia si cu tóte magulirile austriace elu nu voia se scie nemica despre o amicitie cu Austri'a. Gubernulu serbescu, dupa mórtea lui Mihailu tienea cu aceési cerbicie la opiniunea principelui mortu, ca si cum ar fi tienutu elu însusi decá ar fi remasu in viatia.

Atuncea pentru catva tempu pierdura busol'a atatu in Vien'a, catu si in Pest'a. Evenimentele dela 1870 inpinsera pe Beust, care numai constrensu urma unei politice, care era placuta in Berlinu, in castrele franceze.

Dupa caderea Franciei, pozitiunea lui Beust deveni impossibila, din caus'a ostilitatiloru cancelariului germanu. Monarchulu Austro-Ungariei afla in fine si de prisosu, a continua o cale, pe care in decursu de patru ani nu potuse face nici unu pasu inainte. A atrage principatele dunarene in interesulu austriacu separea imposibilu. Din acésta

causa Beust a fostu numitu ambasadoru la Londra, éra loculu sau ilu lua Andrassy constantulu amicu alu lui Bismark.

Caderei lui Beust premersera inse negociariile cu cehii. Candu Rieger espuse ministeriului Hohenwart in Vien'a, dorintiele Boemiei pentru ca se accentuea si mai multu inportantia amicitiei boeme elu o facu acésta, declarandu francu, ca Austri'a are numai unu vitoru: viitoriulu slavicu. Rediendu-se pe Boemi'a, dinasthi'a ar castiga simpatie tutururu slaviloru din monarchi'a austro-ungara. Din partele apoi slavi voru da concursulu loru dinasthie pentru castigarea Bosniei si a Hertiegovinei si marita prin aceste doué provincii slave cas'a domnitóre va fi in stare se infintiese unu imperiu slavicu de vestu.

Cu advenirea lui Andrassy politic'a lunatica bosniaca intra intr'unu nou patraru. Andrassy voia aceea ce voi se si Beust, numai in altu modu. Elu comptá in realizarea planuriloru sale pe ajutorulu — Russiei.

La punctulu acesta pociu se amintescu numai atata, ca Novicoff cunoscea slabiciunea bosniaca-hertiegovinena, ca cunoscea órba determinare alu Andrassy de a pune cu ori ce pretiu man'a pe aceste doué provincii si pe aceste cunoscintie elu inscena in aliantia cu Ignatieff si cu Gortciocoff, campani'a diplomatica, unica in istorie, care si ar fi primitu incoronarea inca in pacea dela San-Stefano, decá cabinetulu englesu nu s'ar fi opusu intr'unu modu atatu de energiosu, care inse decá pana atuncea Austro-Ungari'a nu se va elibera intr'unu modu óre care din cursa, in anulu 1879 va avea rezultate si mai stralucite.

Dupa conferintie preliminaré mai indelungate se decise, ca cei trei imperati, cu ministrii loru respectivi se se intalnescu in Berlinu. Acésta intalnire si avu locu in Septembrie 1872.

Cam patru luni dupa intalnirea din Berlinu, in ministeriulu de esterne din Constantinopolu se ficsa convingerea, ca obiectulu negociatiuniloru din Berlinu a fostu inbucatatirea Turciei si ca miscarile hertiegovinene sunt atitiate prin Austri'a.

In lun'a lui Iunie veni Tiarulu cu Gortciocoff la Vien'a si urgita punerea in lucrare a planuriloru loru orientale. Despre obiectulu acestei intalnire sunt deja mai multe cunoscute. In urm'a indiscretiunei ambasadorului russescu din Constantinopolu in scurtu tempu, era cunoscutu, ca Russi'a recomandase independintia Romaniei, a Serbiei si a Muntenegrului, ca Germani'a nu se opunea la acésta si ca Austri'a fatia cu Serbi'a cerea óresi care garantii (Bosni'a si Hertiegovin'a).

Dupa aceste evenimente nu trecu doué septamani si deja lumea afla, ca in Bosni'a a eruptu o rescóla si ca in Gradisc'a s'au intemplat o bataia infricosiata. Austri'a firesce, ca totu numai din amicitiei pentru Turci'a, tramise dupa aceea pe consululu sau din Serajevo se cerceteditu lucrulu mai de aprópe.

O luna dupa acésta missiune se si presenta o deputatiune bosniaca la Vien'a, care isi asternu plansorile ei, nu numai inaintea lui Andrassy, ci si inaintea ambasadoriloru francesu, englesu, germanu, italianu si russescu.

Totu pe tempulu acesta calatorii si Milanu la Vien'a pentru ca se se intielega cu Andrassy asupra pasiloru ce sunt de a se intreprinde. Aci elu inse afla, ca de candu se luase decisiunea de a realiza dorintia bosniaca-hertiegovinena nu cu Serbi'a, ci cu Russi'a, esistentia Serbiei nici nu se mai luá in considerare. Din acelu momentu Milánu simti ca in Vien'a nu va putea vorbi decatu numai prin mijlocirea dragomaniloru russesci si purtarea lui se si acomoda acestei experientie facute.

De-orece agitatiunile austriace in Bosni'a inca nu avusesera rezultatulu doritu, imperatulu Austriei calatorii in Februarie 1874 la Petersburg. Resultatulu calatorie sale si a intalnirii cu Tiarulu a fostu o noua cestiune. Acésta era cestiunea independentiei Romaniei, care intr'aceea dupa doué luni in urm'a calatorie acesteia se si presenta intr'o forma forte modesta si adeca prin aceea, decá Romani'a póte se incheie conventiuni de comerciú separte?

Respunsulu la acésta intrebare sta claru in fermanulu de investitura din 1866, dara Austri'a nu era de acésta parere. Urmara schimbári dificile de note diplomatice, proteste si acusari. Totulu se termina inse cu aceea, ca in Octobru 1874 ambasad'a austro-ungara din Constantinopolu incunosciintia pe Pórta, ca recunosce dreptulu principatelor de a incheia conventiuni de comerciú separate si ca acestu dreptu ilu recunosce si Germani'a si Russi'a si — punctum.

(Va urmá.)

## Scandalulu L. Tisza si Blasius Orbanu in siedintia din 2 I. c. in diet'a din Buda-Pest'a.

La ordinea dilei se afla alegerea deputatiloru in delegatiune.

Blasius Orban, cerendu cuventulu critisésa politic'a esterna si polemisésa contra espuneriloru de ieri ale ministrului presiedinte, care s'au provocatu la alegeri dicendu, ca acelea au incuviintiatu politic'a gubernamentalá. Cu tóte acestea oratorulu sperésa, ca acea politica totusi nu va avea maiortatea in diet'a acésta si apelésa cu deosebire la adres'a deputatiloru mai tineri si mai necorupti.

Oratorulu condamna dupa aceea procederea gubernului la alegeri. S'au esercitatu presiuni oficióse de tóta natura; ba la Ceanu-mare in Transilvani'a s'au tramisu multi bani pentru scopuri electorale.

Ernest Simonyi: Tóte propunerile facute pana acuma n'au altu scopu, decatu aceea de a inpedea detragerea dela parlamentu discusiunea asupra politicei esterne, pentru de a fi transpusa in delegatiuni. Ce este delegatiunea? O comisiune a parlamentului. Se esercite óre acésta comisiune drepturi mai mari ca insusi parlamentulu?

Vorbiedu despre alegeri, oratorulu continua dicendu, ca decá cele afirmate de Orban, relativu la sumele tramise in Transilvani'a pentru scopuri electorale sunt adeverate, atunci acei deputati din Transilvani'a, cari siedu pe bancile gubernamentale nu potu fi considerati ca reprezentanti ai poporului, ci ca nisce individi cumperati, care au usurpatu acele locuri.

Ladislaus Tisza, fratele ministrului presiedinte, adresandu-se catra Blasius Orban care au afirmatu, ca este in pozitiune a probá, ca sute de mii fiorini s'aru fi tramisu pentru scopuri electorale la Ceanu-mare in Transilvani'a, dice ca prin acésta au fostu atacati in modu forte simtitu deputatii din Transilvani'a. Acésta nu este o cestiune personala a oratorului, ci ea este o lovitura data in intréga suma a deputatiloru unei provincie. Densulu declara afirmatiunile lui Orban de calumnie si pana candu elu nu va proba inaintea unui juriu comunu de onóre cele afirmate, pana atuncea in cas'a aceea de numele lui va fi legatu epitétulu de calumniatoru.

Ministrulu-presiedinte Tisza intr'o cuventare mai lunga polemisésa cu antevorbitorii sei Hofmann si Simonyi si declara acestui din urma cu tóta firmitatea, ca nu esista nici-o stipulatiune dela Reichsstadt. (Carolu Eötvös interupe dicendu: Noi nu o credemu!) Unu proverbu nemtiescu dice — respunde la acésta ministru-presiedinte — ca onestitatea este politic'a cea mai buna si pentru-ca la multi nu le place acésta cale, apoi presupune aceési si despre alti.

Carolu Eötvös (in cestiune personala): Elu acele cuvinte nu le au disu cu voce tare, ci le au sioptitu numai vecinului sau in urechie. Dara acuma o dice pe fatia. Decá acésta este parlamentarulu séu nu este inca discutabilu, dara siguru este, ca espressiunile lui Tisza sunt neparlamentare. In catu privesce sinceritatea apoi Tisza se nu 'lu compare cu sine. (Sgomotu prelungitu).

Ministrulu-presiedinte Tisza: Eu nu m'am comparatu nici odata cu elu si speru ca nu voiu ajunge niciodata in pozitiune se o facu. (Aplause in drépta. Desaprobári in stenga).

Iosef Madarass, se róga cá vorbirea lui Ladislaus Tisza se nu fia luat la protocolu, pentru ca elu inca nu este verificatu.

Presiedintele concede, ca L. Tisza inca nu este verificatu, dara si-au uitatu a constata acésta, candu se redica Tisza pentru ca se respinga gravele acusari ale lui Orban.

Baronulu Geza Kemenyi asemenea respinge in numele deputatiloru din Transilvani'a inputarile facute de Orbanu si repetite de Ernest Simonyi.

Blasius Orban: Aceea ce am afirmatu o voiu si probá la tempulu sau si voiu aduce indicile acelor, carora li s'au tramisu bani.

Dupa cele petrecute intrebamu acuma la rendulu nostru, ca óre cum se simtu deputatii din Transilvani'a pe fotoliurile loru pe care d'abea le au ocupatu si au si trebuitu se audia ca: ei nu potu fi considerati ca reprezentanti ai poporului, ci ca nisce individi cumparati, cari au usurpatu acele locuri. Si óre le convine acuma asia numitiloru „activisti“ se audia, ca in Transilvani'a n'au alesu poporulu, ci ca deputatii din acésta provincie au a multiumi locurile loru nu sufragiului poporului, ci presiunei fara margini a gubernului si coruptiunei de voturi,



care s'au facutu cu sute de mii fiorini? Potu ei ore dice acuma, ca sunt mandadari ai natiunei romane séu sasesci? Nu si de o mie de ori nu. Aceste natiuni n'au alesu, ci au alesu numai minoritatile si particularii cari séu de sila séu din interese egoistice s'au dusu la urna pentru ca se-si dea votulu cumparatu „tescheriasiloru“ gubernului ungurescu, care déca va mai sta in capulu trebiloru n'are se o multumésca altora, decâtu numai „compleasantiloru“ deputati ministeriali din Transilvani'a.

### Proiectu de regulamentu pentru regularea si indeplinirea parochieloru in provinci'a metropolitana a bisericeii ortodoxe romane din Ungari'a si Transilvani'a.

Avendu in vedere principiile fundamentale din statutulu organicu relativu la regularea si organizarea parochieloru se statorescu urmatoarele normative:

#### I. Regularea parochieloru.

§. 1. Intr'o comuna politica de regula este numai o parochie cu unu parochu, cu unu sinodu, unu comitetu si o epitropia parochiala.

Déca inse in vre-o comuna politica credinciosii bisericeii ortodoxe romane sunt impartiti in grupe mari separate una de alta, si déca acelea grupe au biserica si scól'a loru propria si déca se garantéza parochului si invetiatiului dotatiuni corespunditoare, atunci acelea se potu constitui in parochii de sine statatóre, satisfacendu intru tóte dispozițiunei din §. 1 alu stat. organicu.

§. 2. Fiindu intr'o parochia mai multi preoti, aceia implinescu servitiulu publicu bisericescu pe rendu cu septeman'a.

Incátu pentru celelalte functiuni preotiesci acelea le indeplinescu fiecare preotu la poporeni se; iar' déca poporulu n'ar' fi impartitu, acolo functiunile inca se indeplinescu cu septeman'a.

§. 3. Oficiulu parochialu se reprezenta in afara prin presiedindele sinodului. Acesta este responsabilu si pentru acurata portare a protocoletoru matriculare si preste totu pentru tinerea in ordine si pentru buna conservare a arhivei parochiale.

Fiindu intr'o parochia mai multi preoti si celu mai betranu in oficiu nefiindu in stare a porta sarcinele de presiedinte, consistoriulu eparchialu dupa ascultarea celorlalti preoti din parochia si a protopresbiteratului va numi pre unulu dintre aceia de presiedinte.

Presiedintele va avé dreptu recompensa pentru afacerile sale, ca atare, a folosi cas'a parochiala si cele ce apartienu la ea, séu in lips'a aceleia va primi o alta remuneratiune amesurata.

§. 4. Déca intr'o parochia este numai unu preotu si acela din caus'a nepotintiei dovedite nu póte porta singuru oficiulu preotiescu, cerendu densulu si fiindu si dotatiune corespunditoare i se póte da unu capelanu.

Capelanulu trebuie se aiba calificatiunea receruta pentru parochi'a respectiva si se alege dupa dispozițiunile stat. org. §§. 7, 9, 13 si 23, si apoi in casu de vacantia a parochiei, urméza ca parochu fara a se mai face alta alegere.

Inainte de a se alege unu capelanu, Consistoriulu eparchialu va statori cu consensulu parochului raportulu dintre parochu si capelanu, precum si proportiunea venituriloru si modulu celu mai convenabilu pentru ambii.

§. 5. In fie-care parochia trebuie se fie stabilitu in intielesulu statu. org. §. 6. numerulu membriloru sinodali parochiali prin o consemnare oficiósa.

Consemnarea membriloru sinodului o face, respective o intregesce comitetulu parochialu la finea fie-carui anu solaru si se publica in biserica celu pucinu cu 8 zile inainte de tinerea sinodului ordinaru.

Reclamari contra listei membriloru din motivu, ca vre-unu indreptatitu n'a intratu séu vre-unu neindreptatitu a intratu in ea, se facu in scrisu séu cu vorb'a la sinodulu procsimu ordinaru, iar' apelata contra decisului acestuia la consistoriulu eparchialu in 14 zile.

Dreptulu de reclamare are fie-care membru alu parochiei, respective filiei, atatu pentru sine catu si pentru, respective contra altora.

#### II. Indeplinirea parochieloru.

§. 6. Parochiele devinu vacante:

- prin mórtea parochului;
- prin resignarea parochului;
- prin stramutarea parochului in alta parochia;
- prin destituirea parochului in urm'a unui procesu disciplinaru.

§. 7. Murindu unu parochu, presiedintele comitetulu parochialu, séu epitropulu celu mai betranu, — indata face aretare despre acésta la protopresbiterulu tractului, carele este datoriu séu a merge in persóna la inmormentarea repaosatului, séu a delega pe unu altu preotu ca substitutu alu seu.

Dupa sevarsirea ceremonieloru funebrale, protopresbiterulu respective substitutul seu in presentia comitetulu parochialu ia in séma totu ce a fostu la parochulu repaosatu, din lucrurile ce se tienu de averea bisericeii, respective de oficiulu parochialu si le incredintéza pe langa inventariu presiedintelui comitetulu, séu déca mai sunt si alti preoti in parochia, celu mai betranu in oficiu dintre aceia.

Unu exemplaru alu acestui inventariu se substerne la consistoriulu eparchialu.

Dupa aceea va erui déca, si catu a remasu datoriu preotulu repaosatu ori cassei bisericesci, ori din contributiunea si ecuivalentulu reg. dupa sesiunea parochiala, ori in sidocsi'a episcopésca si competinti'a (birul) protopopescu si constantadu-se atari datorii se voru intreprinde pasii convinciosi pentru asigurarea si depurarea acelor datorii din lasamentulu preotului, iar' in lipsa de vre-unu lasamentu, din venitul intercalariu alu parochiei.

Déca parochi'a a remasu fara parochu, protopresbiterulu o incredintéza spre administrare in modu provisoriu unuia dintre preotii invicinati, pana candu ar face consistoriulu alta dispozițiune.

La ocaziunea inmormentarii unu parochu se deliberéza in comitetulu parochialu asupra intregirei respective reducerei postulu vacantu dupa tenórea §§-loru 9 si 10 din acestu regulamentu. Protocolulu siedintiei comitetulu se inaintéza multu in 10 zile la consistoriulu eparchialu.

§. 8. Preoteseloru vedave si orfaniloru preotulu repaosatu compete dreptulu de a locui in cas'a parochiala 3 luni, si a primi jumetate din venitul parochiei unu anu intregu dupa mórtea aceluia.

(Va urmá.)

### Societatea academica romana.

Sesiunea anului 1878.

(Urmare.)

Siedinti'a dela 14 Septembrie.

La ordinea dilei raportulu comisiunei insarcinata cu cercetarea probelor de traductiuni din autorii latini. Se da lectura procesulu verbalu alu comisiunei, prin care se aréta, ca tóte traductiunile se respingu, si ca d. Quintescu este insarcinatu a face raportulu specialu. Dupa acésta d. Quintescu cetesce raportulu seu, dupa care se deschide discutiunea. — D. Babesiu cerendu cuventulu dice, ca nu se póte abtíené fora a obiectá, ca prin raportulu acesta se condamna, póte fora cuventu unele cuvinte si forme de scriere, cari pana acum au fostu si sunt usitate de societate, chiaru in actele ei oficiale. si ca acésta ar' fi nu numai o contradicere, ci si unu casu de confusiune pentru viitorii concurenti la traducerile propuse de societate. — D. Quintescu raspunde, ca d. Babesiu se insiéla in apretiarile sale; raportulu nu atinge cestiunea neologismulu séu a modulu de scriere a cuvintelor, ci mai multu vitiositate traduceriloru facia cu originalulu, care s'a aretatu cu atatea probe si esemple. — D. Laurianu aréta, ca fondulu conclusiiloru este admisu de comisiunea intréga, ér' form'a espunerei, care s'a facutu prin raportulu ascultat, este a raportorului, carele este singuru responsabilu pentru redactiune si apretiaru. Cere a se face acésta distinctiune. — D. Odobescu 'si aréta mirarea, cum traducerea unu autoru atatu de facilu, ca Pliniu, n'a potutu reusi, pe candu autori multu mai deficiili cá Titu Liviu, Iuliu Cesare si Salustiu au potutu afá traducatori. Ore traducerile actuale sunt mai rele, de catu celelalte, séu noi ne-amu facutu mai severi astadi? — D. Romanu raspunde, ca tocmai, fiindu-ca Pliniu este mai usioru de tradusu, comisiunea a trebuitu se pretinda, cá traducerea lui se fia mai buna, fora a justifica mediocritatea traduceriloru anterióre. — D. Stefanescu nu intielege esplicatiunea ceruta de d. Odobescu. — D. Sturdza dice, ca déca traducerile lui Salustiu, Iuliu Cesare si Tacitu se paru astadi mediocre, tocmai acésta este unu argumentu, pentru ca acumu se ceremu, ca traducerile, ce le facemu, se fia catu se póte mai bune; mai alesu, ca cu catu inaintamu, limb'a nóstra face progrese in cultura si ajunge mai maniabila pentru traducatori. — D. Urechia cere a se constata, ca de si dupa votulu societatiei, a figuratu in comisiunea, alu carei'a raportu s'a ascultat, d-lui inse n'a luat parte la cercetarea traduceriloru acestor'a ca-ci cercetarea se facuse si se dedese la raportoru; dér' d-lui nu s'ar fi unitu cu unele apretiaru d-lui. Quintescu raspunde, ca prin lucrarea s'a nu 'i a trecutulu prin cugetu se condamnate sistemele de limba séu ortografia, cu cari nu se inpaca, nici se favorizeze sisteme, cari nu placu d-lui Urechia, ci s'a marginitu a espune convicțiunile sale asupr'a traductiuniloru venite la concursu, aretandu erorile comisse de concurenti in lucrarile loru. — D. Sionu crede, ca dupa discutiunile urmate si dupa raportulu ascultat, totusi trebuie se ne multumim, ca la concursurile nóstre se presenta concurenti atatu de numerosi; acesta este unu semnu, ca junele generatiuni incepu ase dedá la ocupatiuni nobile, si ca, departe de a se descuragiá, din contr'a voru ceti observatiunile judicióse facute de eminentulu profesor prin raportulu seu, si la anulu viitoriu voru veni cu probe mai corecte si mai bune. D-lui incheia, propunendu a se pune la votu conclusiunile raportulu, ca-ci o discutiune mai indelungata n'ar avé nici unu resultatu. — D. Odobescu, inainte de a se procede la votare, cere lamuriri comisiunei asupr'a propunerei, ce face despre editiunea, cu care se se serve traducatori. — D-nii Quintescu si Baritiu dau lamuririle cerute, dér' dupa observatiunile d-lui Romanu, acésta se recomanda comisiunei, care are se reguleze propunerile de concursuri.

Dupa acestea punendu-se la votu raportulu comisiunei in totalu, se admite cu majoritate. Sectiunea filologica comunica, ca ea s'a constituitu in modulu urmatoriu: d. A. Treb: Laurianu, presiedinte d. G. Sionu, vice-presiedinte si d. A. Romanu, secretariu. — Se ie actu.

D. Grigorie Stefanescu face o comunicare forte importanta despre o descoperire paleontologica: aflarea unei masele de Dinoter pe mosi'a Gaiceni, pe valea Bercheicului, in districtulu Tecucului, care este ascultata cu viu interesu. — D. Odobescu invita pe d. Stefanescu ca comunicatiunei acesteia facuta verbalu, se-i dé forma de disertatiune spre a poté fi publicata in anale. D. Stefanescu promite si societatea aproba.

Se da lectura procesulu-verbalu din 11 Septembrie alu sectiunei istorice, relativu la schimbulu numismaticu propusu a se face cu d. Dobozki si la tiparirea operiloru Cantemiriane.

Se admitu conclusiunile propuse de sectiune cá se se dé d-lui Dobozki unulu din cele 3 esemplare monete dela Mihaiu fiu lui Mircea, in schimb pentru altele ce se oferu pentru colectiunea societatiei; asemenea a se multiami d-lui Dobozki pentru donatiunea s'a precedentu. La propunerea relativa la tiparirea operiloru Can-

temiriane, d. Sionu vedendu, ca se propune a se tipari „Vita Constantini Cantemiri“ si „Colectania Orientalia“ numai in limb'a latina, aréta parerea si dorinti'a, cá aceste opere se se si traduca cá se le póta ceti si romanii, cari nu sciú latinesce. — D. Sturdza spune ca de idea acésta s'a ocupatu si sectiunea, dér' in vedere, ca cu traducerea s'ar ingreuná spesele si totodata s'ar intardiá tiparirea operiloru Cantemiriane, ca-ci toti dorescu se le védia mai curendu esite la lumina, a renuniatu la dens'a, remaindu, cá traducerea se se faca mai tardiu. — D. Sionu aretandu, ca prin aceste a aretatu numai o dorintia, ér' nu o propunere se votéza si se aproba a se tipari 3 din operele Cantemiriane, si anume:

1. „Vita Constantini Cantemiri“.
2. Colectania Orientalia“.
3. „Istori'a ieroglifica“, pentru care, calculandu-se spelele pentru 40 cólele tiparite, s'au designatu o suma de 6500 lei disponibili, dupa cum se specifica anume prin processulu verbalu alu sectiunei.

Redactorii „Revistei sciintifice“, d-nii Aurelianu si G. Stefanescu oferu pentru bibliotec'a societatiei academice unu exemplaru din revist'a acésta pe anii 1877—1878. — Se primescu cu multiamire.

Presiedinte, I. Ghica.  
Secretaru ad hoc, G. Sionu.

Siedinti'a dela 15 Septembrie.

D. presiedinte invita pe membrii comisiunei insarcinate a se pronunúti pentru cea mai buna carte, ce trebuie se capete premiulu Nasturelu, cá se se adune spre a se consulá. Siedinti'a se suspende si membrii comisiunei se retragu pentru acésta. Cu acésta lucrare ocupandu-se pana la 6 ore, siedintia nu se mai póte redeschide.

Presiedinte, I. Ghica.

Secretaru ad hoc, G. Sionu.

(Va urmá.)

### Sciri diverse.

(Unu ce de imitatu.) In asia numit'a „tiér'a Oltului“, era una datina vechia, ca la culesulu de cucuruz, pre candu venia ómenii cu carale incarcate dela campu, aflau la capetele sateloru câte unulu séu mai multi evrei, ori alti speculanti, cu beuturi si deosebite marfe merunte, pr. sapunu, lumini, tutunu, turte etc., de unu pretiu bagatelu. Acei speculanti isi adunau pentru marfurile loru cantitati mari de fructe, cucuruzu, cartofi, bostani etc. Barbati de specialitate au reflectatu asupr'a acestui usu ruginitu si au observatu ca: comunele ingrasia orbesele si fora recompensa pe atatea lipitori; si ca cuantitatea cea mare de fructe e adunata séu dela ómeni nepricipatori, necomputatori, cari adi-lu dau pre nimicuri, mane-lu cumpera cu pretiu indiecitulu totu dela acei ovrei; séu dela ómeni de nimicu, cari nu din holdele proprii, ci prin furtu din holdele altora aduna — ceea ce dau evreului pe beutura. Intre atari barbati de specialitate ne place a numera si pre reprezentanti'a comunei Lisa Olteana, in frunte cu On. D-nu Georgiu Achimu Pop'a, gr. or. locale si Antistele numitei comune, cari la 13 l. c., in dominec'a antecedente culesulu de cucuruz, interdusera ori-ce speculatiuni, cu fructe campestre — afóra de tergurile tierii. Asia, in anulu acesta, pentru prima data decandu susta satulu acesta, nu se facura „gescháfturi“ evreesci cu fructe campestre, nici in satu, nici afóra de satu. Mani'a evreiloru locuitori aci, dar bucuri'a laboriosiloru locuitori, cá nu avura de a inparti fructele date de D-dieu cu nisce trantori ce le place a manca de a gata de pe spinarea altor'a.

Onóre reprezentantiei comunale din Lis'a Olteana, D-lui Georgiu Achimu Pop'a antistiei comunale, pentru acestu faptu bunu, laudabile si demnu de imitatu.

Unu ce s'ar mai pretinde dela d-loru, care crediu cá-lu voru implini, si adeca: se cere a inpucina numerulu cercetatoriloru de crisma in numita comuna.

Déca 'si voru pune carulu in petrii si pentru acésta, se le ajute D-dieu, si — credemu ca voru reesi.

(Ofrande pentru raniti si familiile celoru cadiuti.) Pentru soldatii raniti pe campulu de resbelu din Bosni'a si Hertiegovin'a si pentru familiile remase fara de scutu sa colectatu prin subscrisulu si administratu la locurile competente si anume:

Din cass'a comunala Cosna 3 fl., Leonte Popp 10 cr., Cosma Cotulu 10 cr., Avacumu Anca 10 cr., Cass'a comunala Siantiu 1 fl. 50 cr., Ludwig Hamburger 50 cr., Alesandru Nemes 20 cr., Iosef Borbely 20 cr., Dumitru Avramu 20 cr., Elia Botta 50 cr., Georgiu Jucanu 20 cr., Anton Spisak 10 cr., Franz Klawatzki 10 cr., Peter Reiss 10 cr., Carl Mezabrofski 10 cr., Morsa Stüssmann 10 cr., Hani Hiller 20 cr. Din Carlibaba: Vasile Dobosiu 20 cr., Davidu Toncutia 20 cr., Vasile Constantinu 20 cr., Mafteiu Boea 20 cr., Hersch Richter 40 cr., Nasel Reichenstein 30 cr., Iuon Tomede 20 cr., Pantelemon Lupsiani 20 cr., Hiobu Botta 30 cr., Pavelu Galanu 20 cr., Ioachim Muresianu 20 cr., Doroteiu Dare 10 cr., Stefanu Ionascu 16 cr., Iuonu Runcanu 20 cr., Donisa Catuna 10 cr., Toder Galesiu 20 cr., Iacob Lazarutiu 20 cr., Constantin Ciru 20 cr., Constantinu Sabou 10 cr., Gregore Sabou 10 cr., Constantinu Galesiu 10 cr., Antoniu Lupsanu 10 cr., Procope Strugariu 20 cr., Leonu Tomi 20 cr., Pereute Dare 10 cr., Gabrila Gondoru 20 cr., Natu Galesiu 20 cr., Iuonu Hanganu 20 cr., Toderu Ciru 20 cr. Din Iloa mare: cass'a beserici 1 fl., cass'a comunala 1 fl. totu din Ilva mare: Pantelemon Domide capit. 2 fl., Florianu Porcius v.-capit. 30 cr., Clementu Lupsianu preotu 1 fl., Ioane Isspu jude cerc. 1 fl. 50 cr., Emilu Hoszu adjunctu 1 fl. 40 cr., Simeon Stoica medicu 1 fl., Karacsonyi János 1 fl. 20 cr., Banyai Istvan 30 cr., August Pfeuffer 1 fl., Karacsonyi Simon 1 fl., Korbuly Zachor 70 cr., Katona Lukacs 2 fl., Moisa Grün 50 cr., Iankel Mendel 30 cr., Din Rodna-vechia: Comuna Ilva mica 2 fl., Leon Hirga notariu 1 fl., Basiliu Groze preotu 1 fl., Gregore Hangia 1 fl., Cirila Popicica 1 fl. din Maieru; Isak Isak 1 fl.,



Gregore Clujanu 20 cr. din Magura si cass'a comunala din Magura 1 fl. Sum'a 36 fl. 66 cr. v. a. despre ce prin acésta se cuitéza publice.

Rodn'a-vechie, 6 Novembre 1878.

Ioane Issipu, jude cercualu.

— (Multiamita publica.) Subscrisulu eonomu din Rodn'a vechia ca tata de familia, vinu p'în acésta a aduce ceea mai adanca multiamita publica onoratului Domnu Simeonu Stoic'a medicu cercuale, ca semnu de recunoscintia pentru esacta si intieléptá cura medica ce a desvoltatu facia cu vindecarea pruncea mele Marta, care in decursu de 3 ani fóra consciintia de sene, au fostu greu bolnava asia, incatu in urm'a morbului au devenitu intru atat'a de debila incatu nice insusi pe sine nu s'a potutu nutri.

C'a omu desperatu si asupritu de sórtea-mi fatala am cercatu tóte mediulócele ce-mi au sfatuitu unii si altii; data-mu slujbe dupa datenele religiose crestinesci, consultata-mu medici renumiti, alu caroru sfatu lam si implinitu; in urma din consiliulu acestor'a am intielésu si mi-au si spusu ca tóta stradan'a imi va fi fara resultat.

Dupa tóte acestea in sa fine favoratu póte si din partea provedintiei, cerendu sfatulu Dlui medicu cercuale Simeonu Stoic'a, implinindu tóte la cate m'a invetiatu spre nespús'a mea bucuri'a in tempu de 4 luni s'a restituitu sanatatea ficee mele asia, in catu de presentu e deplinu sanatósa.

George Gusi'a,  
economu.

— (Omoru brutalu.) In comun'a mista de langa Sibiu numita Siura mare, in 5 l. c. s'au presentatu unu romanu din Gijasa imbianduse mai multoru pagubasi de cai, ca pe langa óre care premiu, — numitu in limbagiulu verde: colacu, — le va mijloci recastigarea cailoru furati. Autoritatile comunale ilu prinsera si-lu bagara in inchisóre preventiva. Acésta mesura a fostu fara indoiala fórté corecta si legala. Nu asia au fostu inse cele urmatóre. Pána ce inculpatulu se fia transportatu inaintea forulu criminalu competentu din Sibiu, sassi scósera pe romanu din inchisóre de repetiteori, ilu batura cu furci de fieru si ilu strapunsera pána se saturara si apoi éra ilu recondusera in prinsóre. Maltratarea a fostu atátu de barbara, ca incvisitulu isi dete sufletulu pe drumu in carulu cu care a fostu transportatu la Sibiu unde apoi a trebuitu se-lu duca la spitalulu civilu de aici. Denuntiamu faptilu acesta asia precum ni s'au relatatu, aseptandu resultatulu cercetariloru, care nu ne indoimu, ca va avea ca resultatulu pedepsirea celor culpabili.

— (Necrologu.) Cetimu in diarele din Bucuresci, ca in 23/4 l. c. a muritu in etate abea de 39 ani d. Mihailu Zamfirescu, unulu din cei mai eleganti si talentati poeti ai junel generatiuni. Natiunea nóstra se pare, ca nu prea are norocu cu poetii sei cei tineri.

Fia-i tierin'a usióra si memoria neuitata!

— (Hymen.) Precum aflamu d. dr. Nicolau Oncu advocatu din Aradu si-au serbatu cununi'a in 23/4 a. l. cu d-sióra Letiti'a Hodosiu, ficea distinsulu nostru barbatu si membru alu Academiei romane d. dr. Iosifu Hodosiu. Cununi'a au avutu locu in Rosi'a la Abrudu.

— D-lu Vasilie Popitianu, c. r. capitanu in pensiune, decoratu cu crucea de merite si-au serbatu in 15/27 Oct. a. c. in Bistriti'a, cununi'a sa cu d-siór'a Anastasia Manu. Se traiéca la multi ani fericiti!

### Statutele societati maistriloru caltiunari din Lipov'a.

(Urmare si fine.)

§. 16. Adunarea generala ordinaria se tiene odata in anu, in lun'a lui Ianuariu; afara de acésta, se tiene adunare generala estraordinaria, de câte ori se aréta lips'a. La propunerea comitetulu, séu la dorinti'a a loru 1/5 din membrii societati, presiedintele este indatoratu a conchiemá adunare estraordinaria.

Conchiemarea adunarii generale, se face celu pucinu cu 8 dile inainte de terminu, prin bilete de invitare, in cari se voru prenotá si obiectele puse la ordinea ditei.

Agendele, cari n'a fostu luate in programa, numai atunci se voru luá la desbatere, déca acelea cu 8 dile inainte de adunare, se voru fi propusu, de celu pucinu 10 membri ai comitetulu societati.

Adunarea generala póte aduce decisiuni valide, déca sunt presentati maiortatea membriloru. Déca la antai'a adunare, nu s'ar presentá numerulu recerutu (maiortatea) atunci la 9 dile se conchiema alta adunare, care apoi aduce decisiuni si in lips'a maioritatii.

Desbaterile decurga in modu parlamentar. Vo tarea se intempla prin seulare. In cauze personale, alegerile si alte afaceri, déca potescu 10 membri, se face votare secreta. Presiedintele voté dia numai candu voturile sunt egale.

§. 17. Sfer'a de activitate a adunarii generale este:

a) a alege pre presiedinte, pre vice-presiedinte, pre controlori si pre membrii comitetulu (vedi §§. 8, 11 si 13);

b) a decide finalminte despre propunerile comitetulu, respective controlorulu societati; deosebitu a aprobá ori a reprobá in intielésulu §§. 3 si 4 primirea ori eschiderea cutarui membru, si a alege in totu anulu, pe membrii „juriulu de pace“; a stabili intreprinderile societati; a esaminá rapórturile despre activitatea comitetulu, si a stabili budgetulu societati;

c) a decide despre referintele si diurnele (plat'a) ce competu invetiaceiloru si sodaliloru;

d) stramutarea statutelor, si substernerea la ministeriulu de agricultura, industria si comerci;

e) a depune si eschide pre oficialii si membrii, cari lucra contra scopulu societati;

f) a decide despre desfiintierea societati, ori asocierea, cu alta societate (vedi §§. 25 si 26).

Protocolulu adunarii generale se subscria de presiedinte, notariu si de 3 membrii ai adunarii generale.

### §. 18. Averele societati constá:

1. Din tacsele de inscriere, din legate, si alte mosteniri, cari facu capitalulu neatingibilu.

Dela acestu capitalu, numai interesele se voru intórcé, spre acoperirea speseloru curinti a le societati, de aceea comitetulu — 'si vá tiené de problema, a ingrigi, cá acestu capitalu, se se depuna spre fructificare la locu siguru.

### 2. Venitele societati sunt:

a) interesele capitalulu neatingibilu;

b) arunculu si tacsele solvite de membri in fiecare trimestru (patrariu);

c) tacsele ce voru incurge dela inscrierea invetiaceiloru de maestria;

d) partea rezervata societati, din castigurile venite, din intreprinderile comune;

e) prisosinti'a din anulu trecut.

§. 19. Din venitele societati, se acoperu spesele societati, anume:

a) arend'a pentru localitatea societati;

b) salariile oficialiloru si a le servitoriloru;

c) spesele de cancelaria, postali, tipografice, de concurentia si administrare;

d) spesele facute, pe calea administrativa, ori judecatoréscá, in numele societati;

e) accesoriele votate, pentru instruerea invetiaceiloru de maestria, si pentru redicarea industriei, observandu, cá pentru instruirea invetiaceiloru, — societatea vá spesá din venite la anu celu pucinu 10%.

§. 20. Bani, cu cari, nu se acoperu de locu spesele curinti, au a se depune spre fructificare in cass'a de pastrare.

§. 21. Despre venite si spese, totu la 3 luni, se face raportu, ér la finea anulu socóta, cu documinte, care dupa esaminarea „controlorulu“, prin acestia se propune adunarii generale, spre aprobare si darea absolutoriulu.

§. 22. Cassariulu are a solvi, numai sum'a preliminaru, in budgetulu societati, si dupa asemnat'a presiedintelu pána la sum'a de 10 fl. v. a.

§. 23. Comitetulu regulé dia administrarea averii si a baniloru societati, dupa normativede ce'i stau inaintea.

§. 24. Juriulu de pace, constá: din 8 membri ordinari si 4 suplenti. Jümetate din acestia se alege in adunarea generala, dintre membrii societati, cu maiortatea voturiloru, pe unu anu. Alegerea se eosepéré dia prin adunarea generala, ori prin comitetu, séu in casu de lipsa, pe calea jurisdictiunii.

Juriulu de pace, la o septamana dupa alegere, se constitue, adeca — si alege: presiedinte si notariu; notariulu n'are dreptu si votu — juriulu — 'si statoresce regulamentulu seu de afaceri.

La casu candu juriulu ale ge presiedinte din sinulu seu, numerulu membriloru ordinari se intregesce, cu unulu din suplenti, dupa ordinea in care au fostu alesi.

La inpedecarea presiedintelu ori notariulu, juriulu face substituere provisoria.

Pentru tienerea siedintiloru se receru afara de presiedinte, celu pucinu 3 membri, si la tóta intemplanarea din amendóe partile in numeru egal (adeca: 1/2 maestri 1/2 sodali.)

Juriulu ia sub pertractare controversese, si cérca complanarea pre calea pacii, déca nu succede pacea, caus'a o supunu la votu, si opiniunea maioritatii o inpartasiesce partiloru litigante. Déca partile sunt multiemite, cu acésta, caus'a se considera de complanata, la din contra, partile au dreptu a-si inaintá cauzele la „jurisdictiunea de industria.“

Juriulu de pace, duce protocolu despre afacerile sale, care, la casu de complanarea a cauzei, se subscrie de cátra partile litigante, ér de membrii juriulu, — presentu se autentica, din care apoi partiloru interesate se póte dá si estrasu.

§. 25. Déca o tertialitate din membri ar propune desfiintierea, séu asocierea societati cu alt'a, spre acestu scopu, se conchiema adunare generala estraordinaria.

Propunerea pentru desfiintierea séu asocierea societati cu alt'a, numai atunci se redica la valóre, déca 2/3 a membriloru societati, ar dorí acésta.

In amendóe inpregiurarile, din adunarea in care se facu dispositiunile ultime — se emite o comisiune — pentru aducerea in ordine, si predarea averii. Afacerea acestei comisiuni, este inainte de tóte a inaintá ministeriulu de agricultura, industria si comerci, caus'a de desfiintiere, respective actulu de asociere.

§. 26. Societatea in fapta se considera desfiintia:

a) candu numerulu membriloru ar fi mai micu de 10;

b) candu pentru desfiintierea societati, adunarea generala, si dupa a 3 conchiemare, n'ar intruni 2/3 din numerulu membriloru.

§. 27. Déca societatea s'ar desfiintia prin decisu validu, séu dupa §. 26 s'ar considerá de desfiintia in fapta, fara de a fi ordonat si dispusu despre intórcerea averii societati, — acésta avere se predá la concernent'a comisiune de industria, care va inscintia, precum despre desfiintierea societati, asia si despre intórcerea averii ei, ministeriulu de agricultura, industria si comerci, — averele apoi, dupa ce o va aduce in evidintia, se va intórcé spre scopuri comune de industria.

Lipov'a in 25 Aprile 1874.

Eftimiu Zuzanu, Atanasiu Micul'a,  
presied. inter. not. inter.

Nr. 20.393.

Statutele aceste, dupa coregerea §. 25 din partea ministeriulu reg. ung. de agricultura, industria si comerci s'au aprobatu.

Bud'a Pest'a in 7 Decembre 1874.

pentru ministru:

Alexandru Havas m. p.,  
secretariu de statu int.

Traduse din limb'a magiara prin:

Ioanu Tuducescu,

membru, si notariu actualu alu societati.

Nr. 940/1878.

(50) 1—2

## Concursu.

La scól'a granitieréscá din Vaid'a-rece langa Fagarasiu e de a se conféri unu postu de invetietoréscá cu salariu anualu de 200 fl. v. a. in rate lunari, cortelu si 6 stangeni metrici lemne de focu pentru ea si sal'a de propunere. — Dupa unu anu de proba cu resultatulu bunu, salariulu se va amelior'a.

Dela aplicanta se recere: cá se fia romana, se produca atestatu despre absolvarea cursulu pedagogicu cu succesu indestulitoriu si se fia capabila a instrua elevele in lucruri: de mana, de casa si gradina.

Se notifica, ca fiindu la susu numit'a scóla trei (3) invetietori, invetietorés'a nu se va ocup'a si cu elevele incepatóre.

Suplicele instruate cu documentele prescise se primescu pána in 25 Novembre inclusive st. n. a. c. la „Comitetulu administrativu de fondulu scólasticu alu fostiloru granitieri din regiumentulu romanu I din Sibiu.“

Unu pachetu, impartitu in 8 dose, preparatu conformu instructiunii date de medicu dimpreuna cu informatiunea despre folosire in diverse limbi consta 1 fl., pentru timbru si pachetare separatu 10 cr.

Pentru comoditatea o. p. adeverat'a thea antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm se mai ada in:

Sabiu la Frid. Thalmayer, comerciante.  
Abrid: F. Tones & Comp.

Bistritia: Fridricu Kelp, Tergovits & Zintz,  
Dietrich & Fleischer.

Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu.

Orastia: Carol Reckert, apotecariu.

Alba-Julia: Iuliu Fröhlich, apotecariu.

Clusiu: Ad. Valentin, apotecariu.

Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu.

Lechintia: Friedr. Scheint, apotecariu.

Feldióra (langa Brasiovu): Friedr. Folberth,  
apotecariu.

Ili'a, C. Hoffinger, apotecariu.

Osiorheiu: Max Bucher.

Sabesiu, I. C. Reinhard, apotecariu.

Bai'a mare: I. Horacek, apotecariu.

Aidu: August Binder, apotecariu.

Miercuria: Chr. Fr. Schimmert, apotecariu.

Romanu (Moldova): Josef Dannfy, apotecariu.

Sedisióra: Iosef B. Teutsch, comerciante.

Reghinulu s.: S. & I. Leonhardt.

Huniadóra: Fried. Acker, apotecariu.

Rosi'a: Ludw. Moldovan, apotecariu.

Oen'a (l. Sabiu): Joh. v. Cronberg, apotecariu.

(23) 24

# The'a

antiarthritica si antirheumatica alui

## WILHELM

curatitóre de sange spre a se folosi in ori-care anotempu cá singurulu midilocu curatitoriu de sange cu rezultate sigure.

Cu concessiunea cancel. c. r. de curte datu prin decisiune Vien'a, 7. dec. 1858.	Probata definitiv. Efecte exell. Resultatulu eminentu.	Prin p. in. patenta a M. Sale c. r. assecurata contra falsificarii. Vien'a, 28 martie 1871.
--	--	---

The'a acésta curatia organismulu intregu, strabate partile intregulu corpu si folosindu-o cá bentura departéza dintr'insulu tóte materiile stricacióse, cate se voru fi adunatu, cum nu face nici o medicina; si efectulu siguru este durabilu.

Vindecarea perfecta a arthritei, reumatismulu, ból'a englezéscá, si a altoru bóle invecitate incurabili, ale raneloru, cari puroiéza ne 'ncetatu, ale bóleloru genitáli si bubeloru, ale sgrabuntieloru pe trupu si in facia, ale peteloru, bubeloru si-philitice.

The'a acésta au produsu rezultate fórté favorabili mai alesu in infiatu de ficatu si de splina, cum si in greutáti hemoroidali, in doreri

de nervi, de muschi de incheiaturu, de udu, polutiuni, impotentie, scurgeri la femei etc.

Suferintie cum sunt bólele scrofulóse, inflatur'a ghinduriloru se vindeca iute si perfectu, la aceia, cari beau The'a necurmatu, fiindu ca ea este unu midilocu domulu dissolvatoriu si promotoriu de urina.

### Resultate admirabili sigure.

Dlui Franciscu Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Wocheiner Feistritz (in Carniolia), 1 oct. 1872.

On. Dle! Mai am érasu trebuintia de vreo trei pachete din the'a dtale curatitóre de sange, pentru ca dupa-ce am cumperatu de la dta de 2 ori si am folositu acestu midilocu excellent „the'a antiarthritica si antirheumatica a lui Wilhelm curatitóre de sange“ m'am convinsu de ajunsu de minunatulu ei effectu. Te rogu se'mi tramiti the'a curatitóre de sange cu receperea plátii prin posta.

Cu totu respectulu

Ioanu Jerala, capelanu.

Dlui Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Tuschkau langa Pilsen, 1 oct. 1872.

De asiú fi cunoscutu mai nainte poterea vindecatóre „a theei dtale antiarthritice, antirheumatice, curatitóre de sange“ asiú fi scapatu de multu de o bóla vechia si asiú fi si mai bogatu cu o suma considerabila cheltuita fora scopu pentru restaurarea

sanetáti mele. Pau' acum am trasu acestu midilocu nepreputiutu de la Praga din depoulu dtale, astadi me adresezu d'a dreptulu catra dta si Te rogu a'mi tramite cu intórcerea postei 12 pachete pe langa receptiunea plátii. Cu totu respectulu

Josef Dilzl.

Dlui Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Gutenstein, 1 oct. 1872.

Se 'mi mai tramiti catu mai curendu 2 pachete „thea antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm“ precum mi-ai mai tramisu prin posta. Eu vediu, ca fora the'a dtale nu mai pociu existe. Cu tóta stím'a

Florian Haselsteiner,

Nr. 43 in Klosterthal.

Preste pucinu va urná continuarea epistolóloru de recunoscintia, fiindu preste potintia a le publicá dintr'odata pe tóte.

### Se ve feriti de falsificari si insielatiuni.

On. publicu la cumperare se binevoiesca a reflecta exactu la marc'a si firm'a mea tiparite pe din afora pe pachetu, pentru cá se nu fia insielatu prin falsificari.

Adeverata thea antiarthritica, antirheumatica curatitóre a lui Wilhelm, se póte trage numai din prim'a fabricatiunea internationala antiarthritica, antirheumatica curatitóre de sange in Neunkirchen langa Vien'a, séu din depozitele mele publicate prin diarie.